

SOS Adder

Een gifslang beschermen ... Ben je mal?

Nee toch niet!

We willen u via deze folder laten kennismaken met een slang, die het in Vlaanderen erg moeilijk heeft en zonder uw steun in haar laatste woongebieden dreigt uit te sterven.



SOS ADDER' is een actie van HYL A, de amfibieën- en reptielenwerkgroep van De Wielewaal, natuurvereniging v.z.w.

Even voorstellen: de Adder

Een volwassen Adder is een vrij zwaargebouwde slang, een duim dik en ongeveer 60 cm lang. Volwassen mannetjes hebben een licht- of donkergrijze bovenzijde, met een opvallende donkere zigzagstreep. De vrouwtjes zijn iets groter en meestal bruinachtig gekleurd, met een minder afgetekende donkerbruine rugstreep. De buik is grijs-zwart. Op de kop is er een V- of X-vormige vlek. Dit reptiel is de enige inheemse slang met een verticale, katachtige pupil.

Schuilt er een adder onder het gras?

Dat kan, maar de Adder is in Vlaanderen vooral een bewoner van heidevelden. Bovendien leven ze nog slechts in drie gebieden in de Antwerpse Kempen. In twee van deze woongebieden is *Vipera berus* met uitsterven bedreigd.



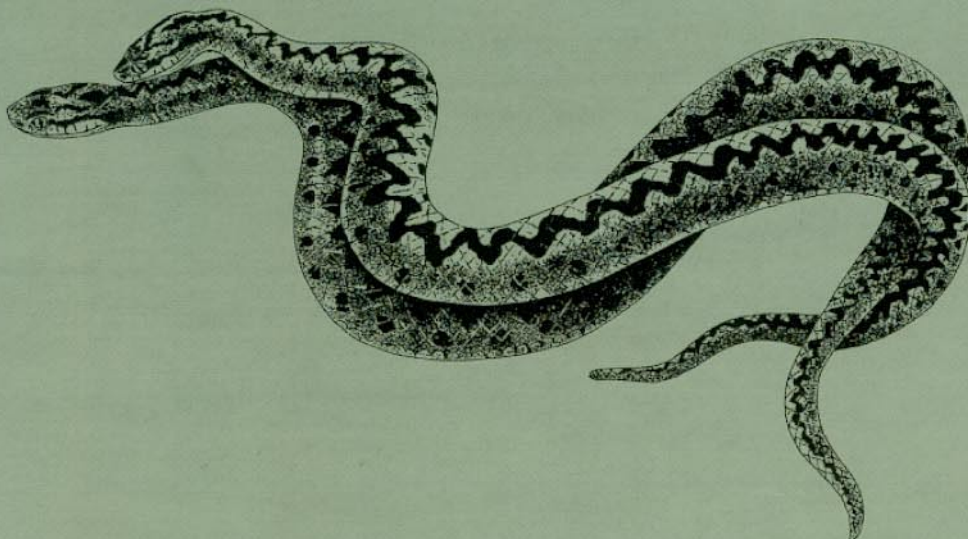
Zonnende adder.

SOS Adder

Eerst zonnen, dan paren

Vroeg in het voorjaar - dat kan uitzonderlijk al in februari - verlaten de mannetjes hun overwinteringsplaats. De eerste weken brengen ze zoveel mogelijk zonnend door. Dat is nodig voor de aanmaak van de zaadcellen. Bovendien eten de mannetjes tijdens deze periode niet!

Ongeveer drie weken na de mannetjes, ontwaken ook de vrouwtjes uit winterslaap. De mannetjes vervellen en daarna zijn ze op hun mooist om op zoek te gaan naar een vrouwtje dat bereid is te paren. Ze doorkruisen daarbij het hele wintergebied. Ontmoeten ze zo'n paarbereid vrouwtje, dan ontstaat een uitgebreide balts. Het baltsen en paren kan tot 2 uren duren.



De rivaal wegdansen

Verschijnt er een tweede mannetje, dat ook geïnteresseerd is in hetzelfde vrouwtje, dan wordt het paarspel onderbroken en beginnen de twee mannetjes een indrukwekkende rivaliteitsdans. De twee rivalen richten zich op en trachten met hun kop de ander naar beneden te drukken. Het is dus nogal wiesdes dat het grootste dier meestal wint en bijgevolg ook met meerdere vrouwtjes kan paren. De kleinere mannetjes moeten afdruipe en wachten tot ze zelf groot en sterk genoeg zijn. Volgend jaar beter?



Drachtig vrouwtje.



Eindelijk eten ...

Na de paarperiode trekken de mannetjes naar de zomergebieden. Ze vervoegen er de andere Adders die niet aan de paring deelnamen. De zomerbiotopen moeten een goed gestructureerde vegetatie hebben: open plekjes om te zonnen, maar ook struiken om te schuilen bij grote hitte of om in weg te kruipen bij gevaar. In hun zomergebieden gaan de Adders, voor het eerst sinds de winterrust, op zoek naar voedsel. De prooien zijn meestal kleine knaagdieren die ze doden door een giftige beet en daarna in hun geheel naar binnen werken.

De drachtige vrouwtjes blijven in het wintergebied, eten zeer weinig of niet, en gebruiken alle energie voor de ontwikkeling in hun lichaam van gemiddeld vier tot twaalf jongen. Dat is

waarschijnlijk de reden waarom vrouwtjes slechts om de twee jaar bereid zijn te paren. De jongen worden geboren vanaf eind augustus tot in september.

Begin september keren de andere dieren terug naar het wintergebied. Half oktober gaan de Adders in winterslaap op een droge, min of meer vorstvrije plaats. Ze kruipen in holletjes van andere dieren, tussen wortels van bomen, onder vegetatie, enz.

... of gegeten worden

Ondanks haar giftigheid heeft de adder heel wat vijanden, zoals Egel, Bunzing, Hermelijn, Vos, Buizerd en Kraai. Het grootste gevaar komt echter van de mens, die het als een heldendaad aanziet om al wat op een slang lijkt, dood te slaan.

Voor de mens geen gevaar

Adders vallen nooit aan. Worden ze in het nauw gedreven of vastgegrepen, dan kunnen ze wel bijten en hun gif injecteren. In Vlaanderen is de kans om gebeten te worden echter zeer klein. De laatste 20 jaar gebeurde dat slechts één keer en dan nog zonder gevolgen.

De Adder is, net zoals alle andere inheemse reptielen, wettelijk beschermd



Wettelijk beschermd?



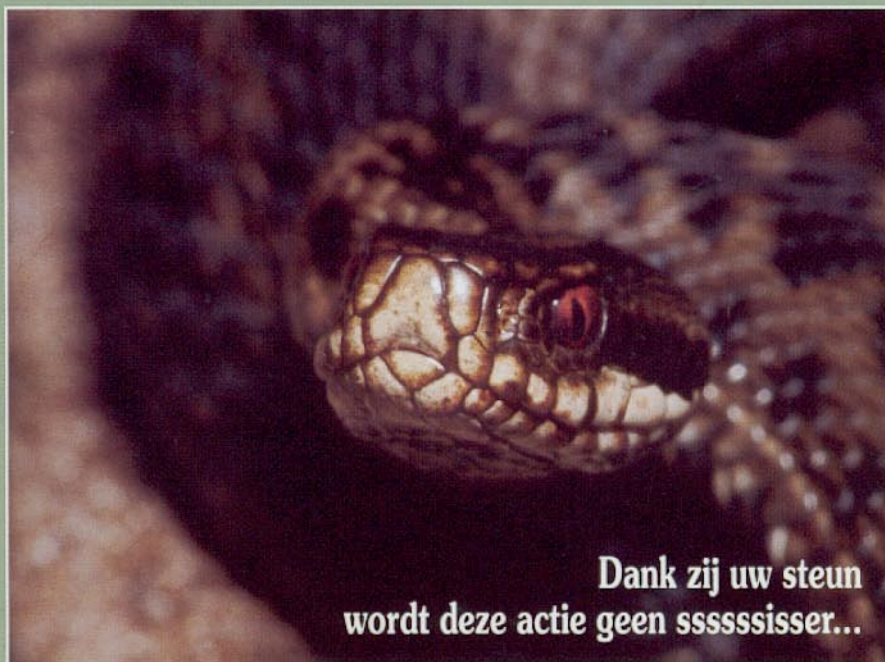
(Koninklijk Besluit van 22 september 1980). Het is daarom verboden ze te doden, te vangen, in gevangenschap te houden, te vervoeren, te verhandelen of hun woon- of schuilplaatsen te beschadigen of te verstoren.

Een waarneming van dit mooie en fascinerende reptiel is echter zeer uitzonderlijk. In Vlaanderen kan je de

Adders nog enkel vinden in schaarse heiderestanten in de Noorderkempen. Overleven wordt er steeds moeilijker omdat deze gebieden uiteenvallen in kleine, van elkaar geïsoleerde deelgebiedjes. Dat kan zeer ernstige gevolgen hebben voor kleine populaties.

Daarom organiseert HYL, de amfibieën- en reptielenwerkgroep van De Wielewaal, natuurvereniging v.z.w., de actie 'SOS ADDER'. Deze actie bestaat uit twee luiken. In de eerste plaats probeert Hyla informatie te verstrekken over de Adder en haar bedreigingen. Zo trachten we de bestaande vooroordelen tegenover gifslangen weg te werken. Met onze sympathie alleen lukt het echter niet. Er is meer nodig om de Adder te beschermen. Het tweede luik van deze actie bestaat dan ook uit een fondsenwerving om bedreigde addergebieden aan te kopen.

Een beetje brutaal misschien, maar het is **'uw geld of hun leven'**. Stort daarom uw bijdrage op rekening 000-0319785-73 met vermelding 'SOS ADDER'. Giften vanaf 1000 frank zijn fiscaal aftrekbaar.



**Dank zij uw steun
wordt deze actie geen ssssssisser...**

Verantwoordelijke uitgever:
R. Willockx,
Sparrenstraat 23, 2811 Hombeek